

Tuntisuunnitelma 3, alkuopetus, 45 min

Lapsen oikeus suojeluun ja syrjimättömyyteen

Tavoite

Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat (L2). Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja nimeämään tunteita (L3) omien kokemusten ja havaintojen sekä leikin kautta (L1). Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tulkitsemista (L4) ja parin kanssa työskentelyä (L6) ja pohtii yhdenvertaisuuden teemoja (L7).

Oppiaineet

Ympäristöoppi, uskonto, elämäkatsomustieto

Artiklat

Sopimus yleisesti ja erityisesti 2., 13., 15., 17., 18., 19., 20., 21., 23., 24., 26., 31., 35., 36., 37., 38., 39. ja 40.

Avainsanat

Lapsen oikeuksien sopimus, syrjiminen, sananvapaus, kiusaaminen, kaveritaidot, yhdenvertaisuus, suojelu

Tarvikkeet

Taulukuva (artikla 13), taulukuva (artikla 2), taulukuva (artikla 19), kyniä, pieniä paperilappusia, pussi tai rasia, Tunteet tutuiksi -tehtävämoniste

Tunnin kulku

Pohjustus: Oikeus mielipiteeseen ja syrjimättömyyteen (10 min)

Taulukuva, artikla 13: *Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia.* Taulukuva: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Taulukuva-13-artikla.pdf>

Taulukuva: artikla 2: *Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Lasta ei saa syrjiä hänen tai hänen vanhempiansa ulkonäön, alkuperän, mielipiteiden tai muiden ominaisuuksien vuoksi.* Taulukuva: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Taulukuva-2-artikla.pdf>

Pohditaan yhteisesti lapsen oikeuksia mielipiteeseen ja syrjimättömyyteen taulukuvien (artikla 13 ja artikla 2) avulla.

Pohditaan, mitä tarkoittaa mielipiteenvapaus? Millaisen mielipiteen voi sanoa? Millainen mielipide voi olla loukkaava? Muistutetaan, että jokaisella on mielipiteenvapaus

(sananvapaus), mutta mielipiteenvapaudella on rajat. Mielipiteenvapautteen ei kuulu, että voit loukata muiden ihmisten oikeuksia. Esimerkiksi ihmisten tai ihmisryhmien uhkaaminen tai solvaaminen ei ole sallittua. Muistutetaan, että syrjintää ei voi oikeuttaa mielipiteenvapaudella.

Pohditaan myös, mitä tarkoittaa syrjintä? Syrjintä tarkoittaa sitä, että ihmistä kohdellaan muita huonommin jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Kiusaaminenkin voi olla syrjintää. Miten tulee toimia, jos joku kiusaa? Kerrotaan lapsille myös, että välillä teemme kaikki virheitä ja anteeksi pyytämisen ja antaminen ovat tärkeitä taitoja.

Paritehtävä: Hyvä kaveri -pussi (10 min)

Jokainen saa kertoa mielipiteensä siitä, millainen on hyvä kaveri. Opettaja jakaa parit, pareista ainakin toinen osaa kirjoittaa.

Pareittain kirjoitetaan lapuille tekoja, joilla voi olla toiselle hyvä kaveri. Esim. "sanoo kiitos", "auttaa" ja "pitää salaisuuden". Toiselle puolelle lappua voidaan myös miettiä näiden vastakohtia, eli millaisilla teoilla ei ole hyvä kaveri, kuten "kiusaa", "nimittelee" tai "jättää ulkopuolelle". Laput laitetaan pussiin tai rasiaan.

Vastakohtia miettiessä muistetaan korostaa anteeksi pyytämisen ja antamisen tärkeyttä ja sitä, että kaikki tekevät virheitä. Tehtävää voi helpottaa jättämällä vastakohtat pois.

Halutessaan laput voidaan vielä käydä yhteisesti läpi.

Pohjustus: Oikeus suojeluun (5min)

Taulukuva, artikla 19: *Aikuisten täytyy suojella lasta kaikelta väkivallalta ja huonolta kohtelulta. Lasta ei saa satuttaa millään tavalla. Kukaan ei saa kohdella lasta välinpitämättömästi tai käyttää lasta hyväkseen.* Taulukuva:

<https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Taulukuva-19-artikla.pdf>

Pohditaan yhteisesti taulukuvan avulla artiklaa sana sanalta. Kuka on aikuinen ja kuka lapsi? Mitä on väkivalta ja huono kohtelu? Mitä on satuttaminen? Mitä tarkoittaa välinpitämättömyys? Ja mitä tarkoittaa lapsen hyväksikäyttö?

Tunteet tutuiksi -kirjoitustehtävä (15 min)

Tunnetaitojen opettelulla voidaan ehkäistä kiusaamista. Kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja ja tunteet vaihtelevat, mutta tunteen vallassa kukaan ei saa satuttaa tai kohdella huonosti toista ihmistä.

Tulostetaan oppilaille Tunteet tutuiksi -tehtävämoniste, joka voidaan tehdä opettajan johdolla joko yhdessä tai itsenäisesti. Jonkun tehtäväosion voi myös antaa kotitehtäväksi.

Moniste: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Tunteet-tutuiksi-1-2-lk.pdf>

Päätös: kerrataan tärkeät asiat (5 min)

- Jokaisella on oikeus mielipiteeseen
- Toisen oikeutta syrjimättömyyteen ei saa loukata
- Lasta ei saa satuttaa eikä kohdella välinpitämättömästi
- Aikuisen täytyy suojella lasta
- Jos kotona ei ole turvallista aikuista, täytyy siitä kertoa koulussa opettajalle tai jollekin muulle turvalliselle aikuiselle
- Kaikki tunteet ovat sallittuja, mutta tunteen vallassa ei saa satuttaa tai kohdella huonosti ketään

Lisätehtävä

- Toiminnallinen tunneleikki:
<https://www.lapsenoikeudet.fi/kampania/lapsenoikeuksienviikko/kouluille/1-2-luokka/toiminnallinen-tunneleikki/>
- Toiminnallinen peli: Suojelupallo (pdf), www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2019/06/Suojelupallo.pdf